

TÖRDÉRKERT

- És a tojást el ne ejtsd! -

Kalendárium

- Április

Zöld Mozaik

- Az Őrségi Nemzeti Park

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Mese

- Húsvéti nyulacskák

Tudod-e?

- Nyulas kérdések

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

ÁPRILIS

Virágvasárnap a palóc leányok egy szalmabábut menyecskeruhába öltöztettek és énekelve végigvitték a falun, aztán levetkőztették, majd vízbe dobták vagy elégették. E szokás századunk első évtizedeiben még élt. A szalmabábut kiske, kiski, kicevice, villó, banya stb. névvel illették, a szokást kiszehajtásnak mondták. A kiske szláv eredetű szó, a jellegzetes böjti ételnek, a savanyú levesnek, a korpaciberének a neve. A kiszebábu magát a böjtöt szimbolizálja, „kihajtása” pedig a böjt örömteli kiűzését, ami együtt jár a visszatérő húsos napok köszöntésével: „Haj kiske, kisce, gyöjj be sódar, gömböce!”

Nagyhét: Somogyi Eleknél sanyarúhét, az őrségi Bajánsenye reformátusainak ajkán videshét (vizeshét). A természet tavaszi újjászületése az embert is analógiás jellegű megújulásra, tisztálkodásra indítja. A palóc még a századfordulón is megtisztította egész portáját. Kihordta az istállót, kijavította a melléképületeket, söpört, tapasztott, meszelt, egészen megfiatalodott a hajléka. Szerszámaint rendbe hozta, néha ki is fényesítette. Minden holminak, még a legkisebbnek is ragyognia kellett a tisztaságtól. Mikor a házával rendbe jött, akkor elhalt hozzátartozóira gondolt: sírjukat fölfrissítette.

Húsvét: a kereszténység egyik legnagyobb ünnepe, e napon ünneplik Krisztus feltámadását. Húsvétkor ér véget a 40 napig tartó böjt, a hústól való tartózkodás, innen származik az ünnep magyar elnevezése is.

Húsvéthétfő - miért piros a húsvéti tojás? Egy öreg néni mondta a következőket: „Jaj, úgy van az lelkem, tudja, mikor a mi urunkat, Jézust, keresztre feszítették és ott vergődött az ártatlan, odament egy asszony, épp kosár tojást vitt, és megszánta a szegény Üdvözítőt, letette a kosarat s elkezdett imádkozni. Abban a percben egy csepp vér hullt le a keresztről és rácseppent az egyik tojásra, hogy az piros lett tőle. A szegény asszony oda se ügyelt, csak akkor csodálkozott el, mikor imádságát elvégezve kezébe vette a kosarat és abban – uramfia! – minden tojás piros volt. Úgy ám, lelkem, annak az emlékére festik pirosra a tojást húsvétkor!”

Egyházi ünnepek:

- április 1.: Nagycsütörtök
- április 2.: Nagypéntek
- április 3.: Nagyszombat
- április 4.: Húsvétvasárnap
- április 11.: Húsvét 2. vasárnapja
- április 18.: Húsvét 3. vasárnapja
- április 25.: Húsvét 4. vasárnapja

Jeles napok:

- április 1.: „Bolond április”
Az I. VH. befejeződése Magyarországon
- április 7.: Egészségügyi világnap
- április 10.: Nemzeti Rákellenes Nap
- április 11.: József Attila születésnapja (1905)
A magyar költészet napja
- április 24.: Szent György napja

FELHÍVÁS!

Kérjük, ajánlja fel adójának 1%-át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat javára.
Adószám: 19025702 - 1 - 43
Köszönjük!

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régiója

Szerkesztő: Till Csaba ■ A lapot írták: Král Zsuzsa, Likmus Katalin, Mészáros Márta, Taródiné Kardos Ágnes, Teráz Hajnalka
■ Tördelő: Farkas Péter ■ Felelős kiadó: Györi-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levélcím: 1033 Budapest III. ker., Miklós u. 32.
Telefon: 1/388 - 87 - 60, 1/388 - 89 - 20
Fax: 1/368 - 42 - 83
E - mail: tunderkert@maltai.hu
Weboldal: <http://www.maltai.hu/tunderkert>

Kata

Nemzeti parkjaink: Őrségi Nemzeti Park

Hazánk nemzeti parkjainak a bemutatása során utolsóként a legfiatalabban, a **2002-ben alapított Őrségi Nemzeti Parkkal** ismerkedhetsz meg. *Tudtad, hogy honnan kapta e táj a nevét?* A Vas megye délnyugati

részén található vidék már a honfoglalás kora óta folyamatosan lakott terület volt, így a nyugatról támadó népek ellen őrállókat telepítettek, akik időben tudták figyelmeztetni a lakosságot a védekezésre. Ezért szerepel gyakran e táj településneveiben a **szér szó**, amely **dombtetőre** épült házcsoportot jelent.

Csőrgőszerről indulva a **Körtike tanösvényt** végigsétálva ezeket a házcsoportokat közelebről is meg nézheted. A nemzeti park **tájegységei**: az **Őrség, Vendvidék, Vasi-hegyhát, Belső-Őrség és a Rába folyó szabályozatlan völgye, de a Kőszegi és a Sághegyi Tájvédelmi körzet is ide tartozik.**

A tájat rétek, lápok és túlnyomó részben erdők tagolják, elsősorban **erdei fenyvesek, égerligetek, őshonos bükkösök, ahol a ritkán előforduló osztrák zergevirág és a struccpáfrány él.** Az Alpok közelsége miatt a tájat a nedves klíma jellemzi, ami kedvez a gombaállománynak. *Tudtad, hogy az év gombája a peccsétviasz gomba, ami ugyan nem ehető, de gyógytea készítésére felhasználható?* A Rába folyó partján nagy számban láthatsz **tavaszi tőzikét, sárga liliumot, hóvirágot, áprilistól a rétek az agárkos-bortól lila színben pompáznak.**

Ilyenkor tavasszal több hegyvidéken élő madár, mint **süvöltő, csíz, búbos cinege, hegyi billegető, erdei szürkebegy dalolásától hangos az erdő, a bükkösökben megfigyelheted a fekete harkályt, kék galambot, de igen jelentős számú a siketfajdállomány is.** A nedves réteken **vízisiklóval, vidrával találkozhat és áprilistól a sárga hasú unka kuruttyolását is hallgathatod.**

Kőszegen a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban, interaktív formában további hasznos információkat tudhatsz meg a táj állat- és növényvilágáról és mindezt az Őriszentpéterről induló Rezgő nyár tanösvényen át is élheted. Az Őrségben, a **Vend vidéken számos védett lepke, szitakötőfaj, mint a kétcsíkos hegyi szitakötő él.** *Tudtad, hazánkban ez a vidék a leggazdagabb lepkeállományban?*

Az Őrség egyik jellegzetessége a **kaszálók-gyümölcsösök, amelyek egykor a hagyományos őrségi parasztudvar részét képezték.** Ha itt kirándulsz, feltétlenül **kóstold meg az itt készülő, híresen finom bodzaszörpöt, mely igazi hűsítő ital a nagy melegben.** A **Csőrgőalma Gyümölcsöskertbe is érdemes betérnek, ahol nyáron a gyümölcsök sokféle felhasználásának módjait ismerheted meg, és ki is próbálhatod az aszalást vagy lekvárfőzést.** **Április 3-4-én Pityerszeren Gasztronómiai napokon vehetsz részt, ahol többek között kölesből készült ételeket és a híres tökök-mákos rétest is megkóstolhatod.** **Zalalövön és Szalafőn, ha megnézed az Őrségi Falumúzeumot, jobban megismerheted az itt élő emberek életmódját és a tájra jellemző kézműves mesterségeket.**

Kézműveskedni van kedved, látogass el Magyarszombatfára, ahol a fazekasság mesterségét ismerheted meg. *Tudod, mi a kópickötés?* **Rozsszalmából és mogyoróhánscsból készült különböző formájú tárolóedény, amely hazánk népi kultúrájának igazi jellegzetessége.** **Pankaszon és Gödörházán kirándulva nézd meg az Árpád korból ránk maradt egyedülálló „szoknyás” haranglábakat és Veleméren az 1300-as években épült román kori templomot.** Ha **április 24-én a Ság hegyen kirándulsz, a Föld napja alkalmából geológiai, növény- és állattani túrán vehetsz részt.**

Hasznos oldalak:

http://onp.nemzetipark.gov.hu/_user/browser/File/Magyar/programajanlo%202010%20letoltheto.pdf

<http://www.tar.hu/cserepmadar/muemlektemplom.htm>

http://www.museum.hu/museum/index_hu.php?ID=670

http://onp.nemzetipark.gov.hu/_user/downloads/rezgonyar.pdf

Most pedig egy kis játékos fejtőre hívlak titeket! Találjátok ki, hogy melyik közmondásra gondoltam.

1. Több lábú háziállat, mely ennek ellenére, járás közben időnként bizonytalankodik. =
2. Távolabbra jutsz, ha csökkentett sebességgel haladsz. =
3. Apró, fekete fűszermag, aminek az ereje nagy. =
4. A hamisan szólót gyorsabban beérik, mint egy rossz lábú háziállatot. =
5. Csípős gyomnövény nem vonzza a villámot. =
6. Aki jól készíti a fekhelyét, jól tölti az éjjelét. =

A márciusi fejtőre megfejtése:

I. 1, tükkör; 2, takaró; 3, füst; 4, kunyhó; 5, korszó; 6, olló

II.1, Varga = cipész; 2, Kalmár = kereskedő; 3, Takács = szövetségész; 4, Gulyás = marhapásztor;

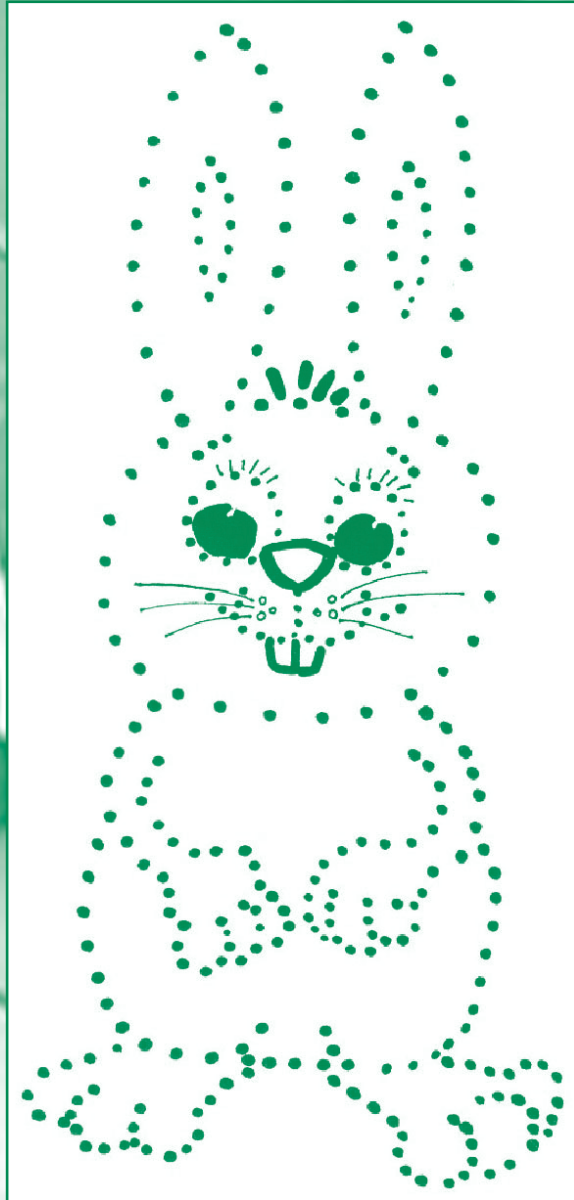
5, Gelencsér = fazekas; 6, Bognár = kerékgyártó; 7, Kádár = hordókészítő; 8, Porkoláb = bőrtőrő

Írta és összeállította:

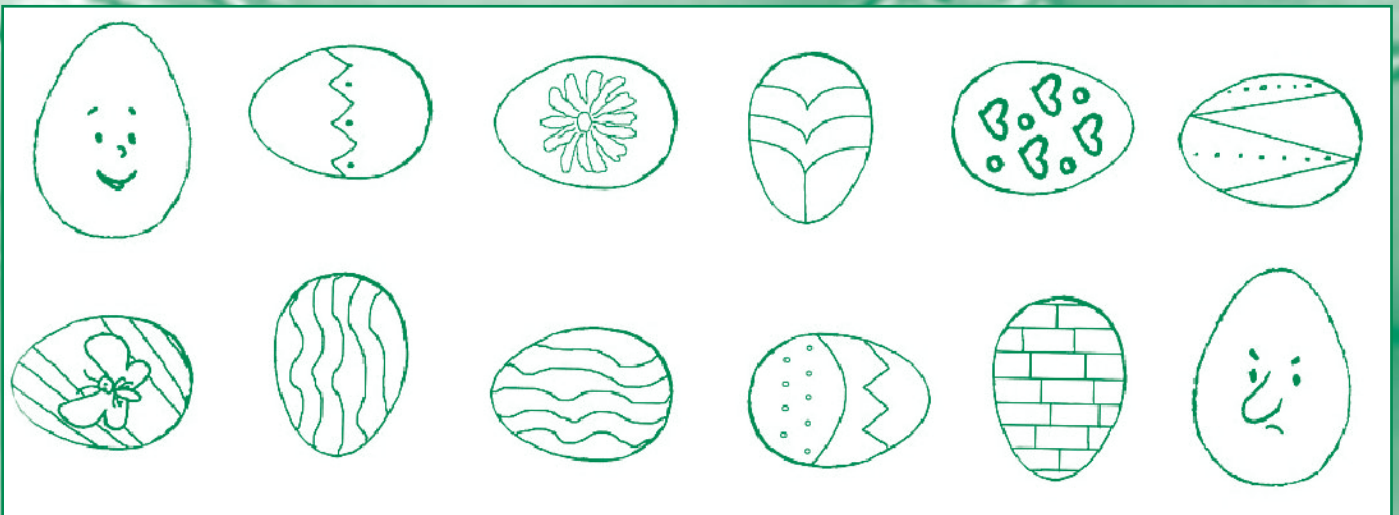
Hajni

Ügyeskedj!

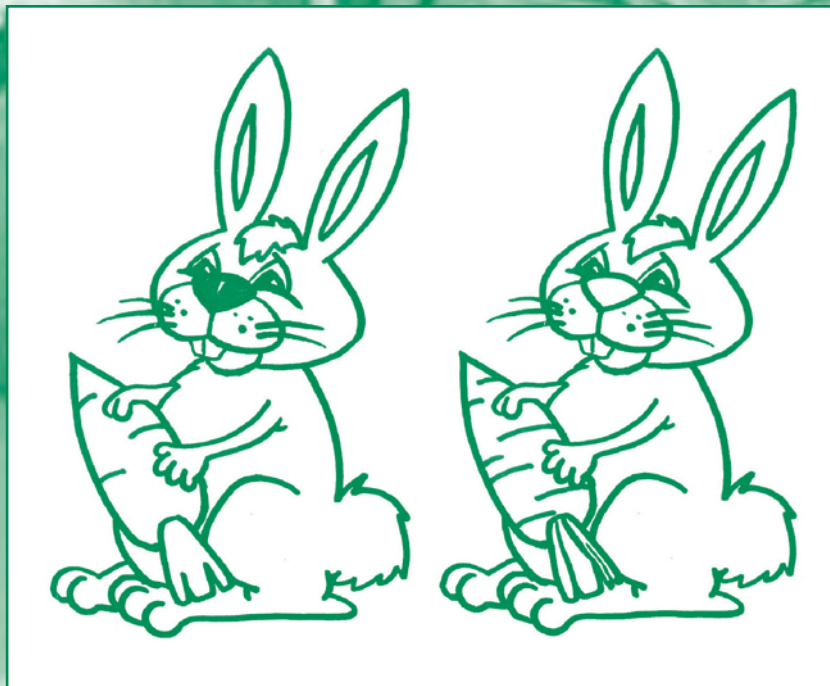
Mit rejtenek a pontok? Kösd össze őket s megtudod! Ki is színezheted a képet!

Színezd ki a balra dőlő tojásokat!

Keresd meg a különbségeket a két kép között! Karikázd be őket!

Színezd ki a képet az utasításnak megfelelően!

- X világosbarna
- fekete
- fehér
- △ rózsaszín
- sötétbarna
- világoskék

Összeállította:
Zsuzsa

Húsvéti nyulacskák

Egy verőfényes tavaszi napon a mókus és a süni a folyóparti réten játszadozott.

- Milyen melegen süt a napocska! - örvendeztek, és vidáman hancúroztak, hemperegtek a langyos fűben.

Hamarosan két kisnyuszi toppant elélük egy hatalmas kosár tojást cipelve.

- Sziasztok, nyulacskák! - köszöntötte őket a süni. - Ti még éppen a szép időben is dolgoztok? Gyertek inkább játszani!

- Sajnos nem mehetünk. Idejében el kell készülnünk a húsvéti tojásokkal - válaszolták a nyuszik, és már el is tűntek szem elől.

Am egy idő után belefáradtak a cipekedésbe, s úgy döntöttek, rájuk fér egy kis pihenés.

A tojáskosarat betették egy bokor alá, s vidáman játszadozni kezdtek.

Amikor megéheztek, finom sóskalevelet majszoltak, s friss forrásvizet ittak rá.

Visszatérve a bokorhoz ijedten látták, hogy a tojásokat épp egy természetes menyét dézsmálja.

Megijedt a két nyuszi. Odamenni nem mertek, mert félték a menyéttől, hát kétségbeesetten segítségért kezdtek kiabálni.

Szerencsére a mókus és a süni meghallotta a kiabálást, és rögtön a segítségükre siettek. A menyét, amint meglátta a túlerőt, rögtön eliszkolt.

A nyuszik megköszönték a barátaiknak a segítséget, és hálából nekik adták húsvétkor a legszebb tojásokat.

Keresztényi Zsófia, 7 és fél éves

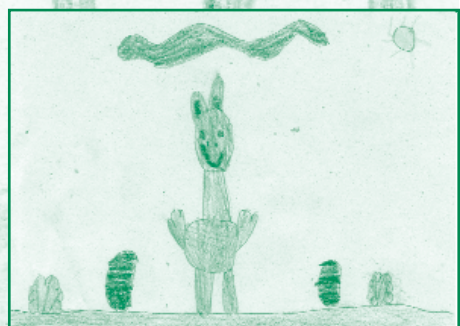

Bereczk Viktória, 7 és fél éves

Kalmár Réka, 7 és fél éves

Háttér: Sebestyén Réka, 7 és fél éves

Kolozs Peti, 8 éves

Locsolóversek

Fiúknak

Van e háznak rózsabokra,
nyúlják élte sok napokra,
hogy virítson, mint rózsaszál,
megöntözném: ennyiből áll
e kis kertész fáradsága,
piros tojás a váltsága.

Kinyílt az aranyeső,
én voltam ma a legelső,
aki kora reggel
locsolkodni kelt fel.
Minden szőke, barna lány,
mint a piros tulipán
virulva viruljon,
rózsapermet hulljon.
Íme, itt a kölni,
szabad-e locsolni?

Válaszvers lányoknak

Köszönöm, hogy köszöntöttél,
Rózsavízzel megöntöztél.
Én is köszöntelek Téged,
Tojás lesz a fizetséged.
Aki adta, ne feledd,
És a tojást el ne ejtsd!

Tudod-e

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

A húsvéti ünnepekre való tekintettel kicsit más lesz az e havi Tudod-e, mint szokott. Gyűjtöttem nektek néhány, az ünnephez kapcsolódó találos kérdést, fejtörőt. Tudod-e a hozzájuk kapcsolódó megfejtést?

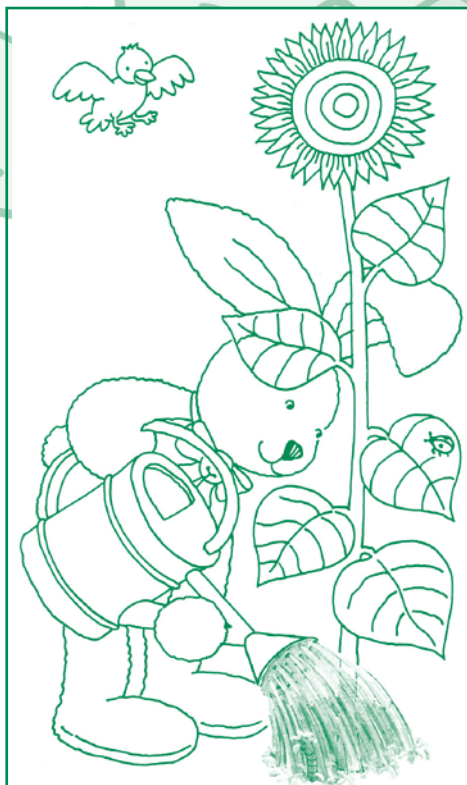
1. Kicsi elefántcsontomban egy kerekded furcsa mag van: megeheted - ha megfőzted, fövetlenül - szárnya nőhet. Mi az?
2. Mezei szöcske, mi az?
3. Úton megyen módika, magát módikálja, fekete bársony a cipője, piros a harisnyája. Mi az?
4. Hogyan fut a nyúl a hegyen?
5. Meddig fut a nyúl befelé az erdőbe?
6. Miért nyúl a nyúl?
7. Meddig nyúl a nyúl?

Válaszolj NYÚL-lal!

8. Hogy hívjuk a hosszúra nőtt gyerekeket?
9. Milyen a ragadós étel?
10. Hogy mondanád másképp? Kiveszi a pénzt a zsebéből.

Megfejtések: 1. tojás 2. nyúl 3. kacsa 4. körömhegyen 5. a közepéig, mert onnan már kifelé fut 6. káposztáért 7. ameddig egyedül van, mert, ha már ketten vannak, akkor azt mondjuk: nyulak 8. nyúlánk 9. nyúlós 10. benyúlt a zsebébe a pénzéért

Színezd ki
a rajzot!

Összeállította:
Zsuzsa

Információk

LAJOS U.:

Kézműves foglalkozás: hétfőnként, 16.00-tól
Agyagozás (Zoli bácsival): szerdánként, 16.00-tól
Társas klub: péntekenként, 16.00-tól

HUSZTI ÚT:

Kézműves foglalkozás: péntekenként, 16.00-tól
Tini klub: vasárnaponként, 14.00-tól
Kártya- és társas klub: keddenként, 16.00-tól
Bababörze: április 23. (péntek) 11.00-tól

KERÉK U.:

Kézműves foglalkozás: szerdánként, 16.00-tól
Társas klub: vasárnaponként, 15.00-tól
Bababörze: április 24. (szombat) 11.00-tól
Kirándulás a NOÉ Állatmenhelyre: április 17. (szombat)

ZEMPLÉN U.:

Zenebölcsi: hétfőnként, 10.00-tól
Kézműves foglalkozás: csütörtökönként, 16.00-tól
Baba-mama klub: április 14. (szerda) 15.00-tól
Babahordozó klub: április 16. (péntek) 10.00-tól

GYŰRŰ U.:

Énekes-mondókás foglalkozás: péntekenként, 10.30-tól
Kézműves foglalkozás: szerdánként, 15.30-tól
Anyukák kézművese: április 29. (csütörtök) 10.30-tól

SILVANUS SÉTÁNY:

Kézműves foglalkozás: péntekenként, 16.00-tól
Babamasszázs: szerdánként (bejelentkezés alapján)
Énekes-mondókás foglalkozás: április 15., 29. (csütörtök) 10.30-tól

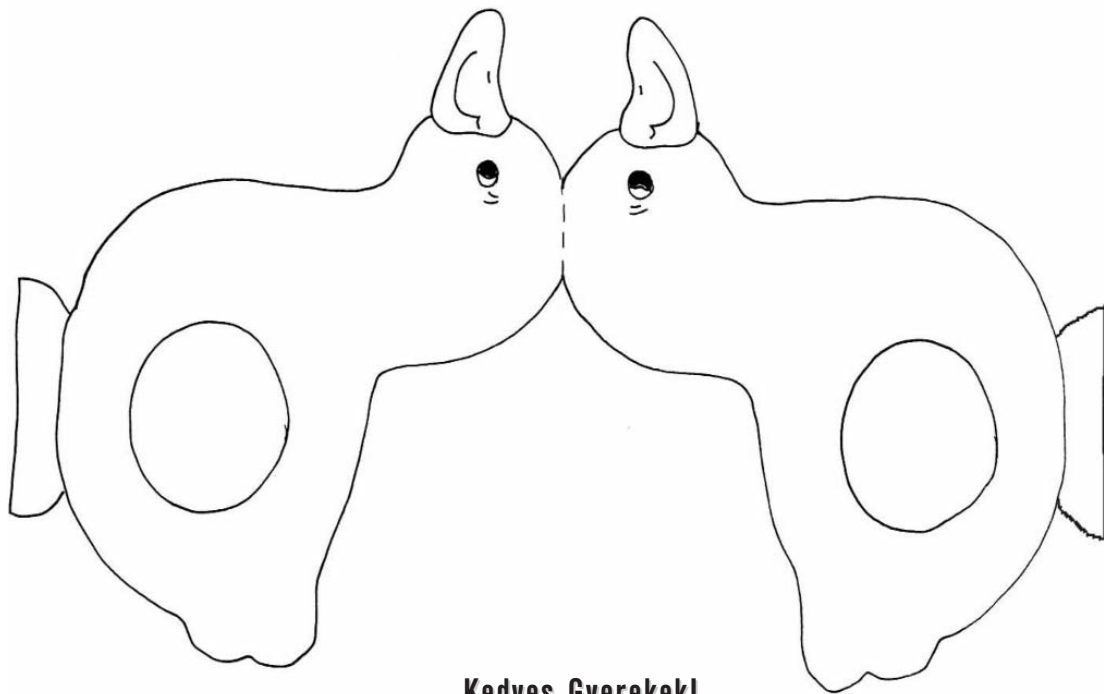
SOLYMÁR UTCA:

Énekes-mondókás foglalkozás: csütörtökönként, 11.00-tól
Agyagozás: április 14. (szerda) 16.00-tól
A játszótér 3. születésnapja: részletek a helyszínen!

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

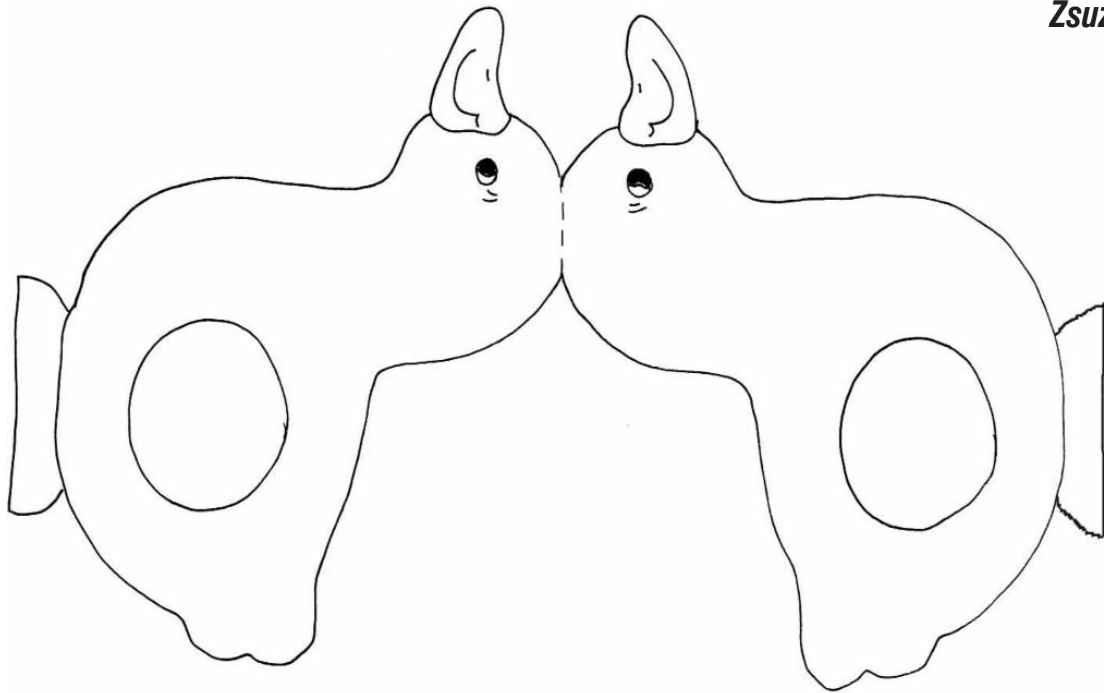
M. 1.

Kedves Gyerekek!

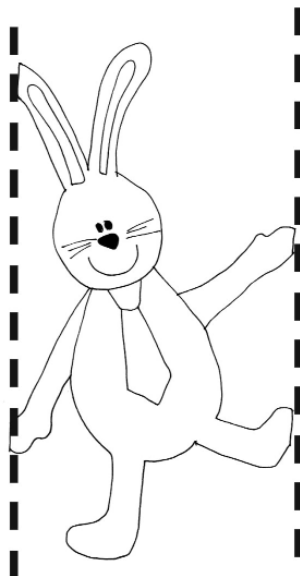
Ha kiszínezték és kivágták ezeket a kiskacsákat, majd félbe is hajtják őket, hasukba dugva egy-egy szalvétát kedves asztaldíszet készíthettek. Jó munkát kívánok!

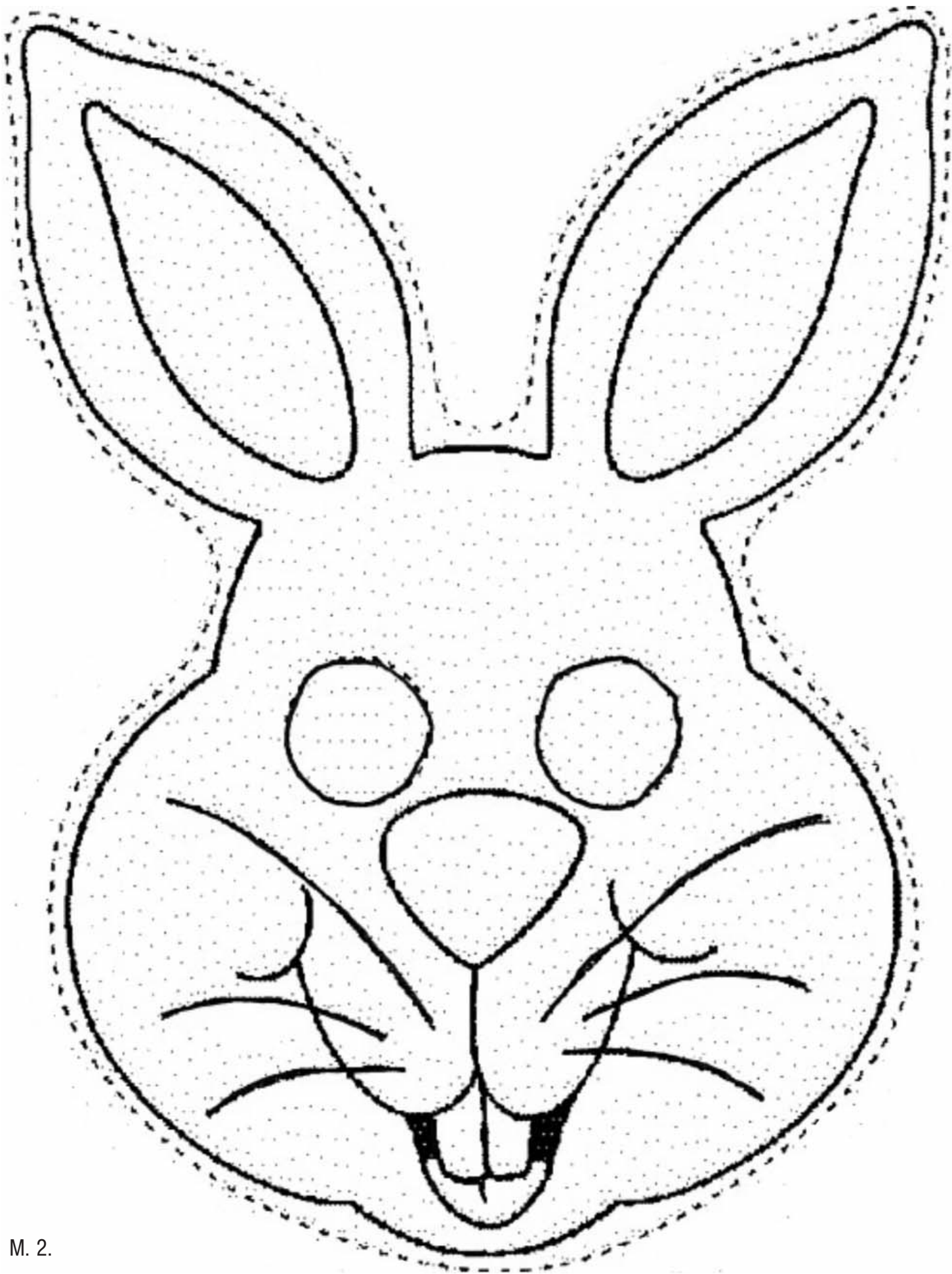
Zsuzsa

Sok nyuszit kaphattok, ha sablonként használva a figurát, harmonikásan hajtogatott papírcsík elejére rárajzoljátok s körbevágjátok a nyakkendőös figurát. Figyeljete arra, hogy a szaggatott vonalalnál legyenek a hajtogatott papír szélei!

A báránykás képet üdvözlőkártyának is kiszínezheted, elküldheted!

M. 2.

LEGYÉL TE IS NYUSZI!

Színezd és vágd ki a nyuszifejet, s mint egy álarcot kösd fel magadra! Így te is lehetsz húsvéti nyuszi!